

# A HADERŐÁTALAKÍTÁS HATÁSAI A GÉPESÍTETT HADTEST HADMŰVELETÉNEK ANYAGI-TECHIKAI BIZTOSÍTÁSÁRA

*Márkus József<sup>1</sup>*

A napjainkban felgyorsult haderőátalakítás a Magyar Honvédség minden területén érzeteti hatását, befolyásolja a szervezetek béke és háborús tevékenységének körülményeit, lehetőségeit. Ez természetes jelenség, hisz általában minden ésszerű vagy szükségszerű szervezeti módosítás, kisebb-nagyobb mértékkel hatással van a hadművelet, harc megszervezésére, megvívására.

A jelenlegi átalakítás okaival, ésszerűségével, szükségszerűségével nem kívánok foglalkozni, csak a már bekövetkezett, illetve reálisan várható szervezeti változások hatásait vizsgálom az anyagi-technikai biztosítás területén.

## Az anyagi-technikai biztosítás megváltozott körülményei

A hadsereg-hadtest vezetési szintek hadtest-hadosztály szintre történő változtatásával minden vezetési szinten drasztikusan **csökkent az anyagi-technikai biztosítást vezető állomány**, ugyanakkor nőtt a hadtest közvetlen katonai szervezetek száma.

A jelenlegi átalakítás után a hadtest-tagozatban **anyagi-technikai szakcsapat** – egy javítózászlóalj kivételével – nem maradt, így a gépesített hadtest ATF-nek nincs lehetősége az anyagi-technikai biztosítás érdemi befolyásolására. A volt. g.hdt. anyagi-technikai szervezetei felszámolásra, a hadosztályoknál összevonásra kerültek egy **logisztikai dandárba**. Hasonló integrációs folyamat van megvalósulóban a dandároknál is, ahol a szakalegységek **logisztikai zászlóaljba** kerültek összevonásra, míg a gl., hk. zászlóaljknál **logisztikai századokat** hoznak létre.

---

1 Márkus József ezredes, MH 4. Gépesített Hadtest hadtápfőnöke

**Hadosztály szinten az integráció az anyagi-technikai biztosítás lehetőségeiben változást nem okoz.** A dandároknál is alapvetően az egészségügyi biztosítás lehetősége bővült, zászlóalj szinten is orvosi ellátás biztosítható.

A hadtest szintű, szervezetszerű biztosítási tagozat megszűnt, alsóbb tagozatokban az integrációval a biztosítás lehetősége viszont nem nőtt olyan mértékben, hogy az ellensúlyozná a hadtest szintű javító, egészségügyi, ellátó, szállító, közúti komendáns kapacitás kiesését.

A hadtest- és hadosztályparancsnokságokon megszűnt az *anyagi-technikai vezetési pont (ATVP)*, az anyagi-technikai **vezetési csoport** fő erőit a harcállásponton (H) kell telepíteni, a vezetés átvételére a tartalék harcállásponton (TH) kell felkészülni.

A hadosztályok állománya, összetétele a hadműveleti feladattól függően változhat, ugyanakkor a logisztikai dandár szervezete, anyagi készlete, lehetősége a meghatározott hadrendnek megfelelő.

A hagyományos, mélyen lépcsőzött védelem mellett az anyagi-technikai biztosítás terén jóval nagyobb rugalmasságot igényel a csapatok tevékenységére, találkozó ütközetekre, harcokra épített védelem.

**Harcanyagokból** a csapatkészletek átlag 2-3 (légvédelmi rakéta 6-7, pct.rak.4-5) harcnap szükségletét biztosítják. Az e feletti felhasználás és a csapatkészletek újbóli megalakítása, **központi készletekből** kerülnek biztosításra.

*A központi raktárak elhelyezkedése* az ország területén olyan, hogy onnan - a hadművelet irányától függően egy-egy anyagféleség pótlása a gépesített hadosztály szervezetszerű erőivel, eszközeivel időigényes lehet. Azért az MH ATFCSF-ség háború esetén az anyagi készleteket - elsősorban vasúton - kirakó állomásra (KÁ), anyagtároló és kiadó körzetekbe (ATKK) adja át az alsóbb tagozat részére.

A hadtest kapacitását kiegészítő, **az anyag utánpótlás egyik legfontosabb bázisa a nemzetgazdaság.** A nem csak honvédségnél használatos anyagok (élelem, üzemanyag, javítóanyag) hadászati készleteinek döntő részét, béke állapotban a nemzetgazdasági bázisokon tárolják.

A nemzetgazdaságból bevonuló nagy számú gépjármű javítására csak a **polgári javító bázisok** képesek.

Az **állami egészségügyi szolgálat** részéről jelentős számú kórházi ágy és gyógyítókapacitás biztosítása válik szükségessé, mivel igen csekély a szakosított szakorvosi ellátó és rehabilitációs kapacitás.

**Összességében megállapítható, hogy a haderőátalakítás, illetve annak következményeként a hadműveletek megszervezésében, megvívásában bekövetkezett módosulás az anyagi-technikai biztosítás fogalmát, tartalmát, feladatrendszerét nem, azonban a vezetés és végrehajtás körülményeit megváltoztatta.**

**Mindezen körülmények, lehetőségek felvetik az alábbiak szükségességét:**

- A megváltozott helyzetnek megfelelően korrigálni kell az anyagi-technikai biztosítás elveit, rendjét, tagozatonkénti tartalmát;

- Hadtest, hadosztály szinten a vezetés rendjét, ehhez a főnökség személyi állományának csoportosítását felül kell vizsgálni és a lehetőségekhez kell igazítani;

- Újra kell gondolni az anyagi-technikai (logisztikai) szervezetek vezetésének rendjét.

### **Az anyagi-technikai biztosítás megszervezése**

**Az anyagi-technikai biztosító szervezetek csoportosítása, biztosítási elemeinek létrehozása:**

A hadműveleti terület viszonylag nagy szélességi kiterjedése, az aktív védelem, a hadtest ellátási tagozat hiánya megköveteli a **hadosztályok autonómiáját**, ami igényli a rendszeresített anyagi-technikai feltételek bővítését.

A hadosztály **anyagi-technikai szervezetek fő erő kifejtését a dandárok harctevékenységi körzetében**, illetve az ahhoz közelítő anyagi-technikai biztosításra **kell hogy összpontosítsa**. Fontos, hogy lehetőleg hát-

raszállítás (vontatás) nélkül, a helyszínen megoldható legyen a sérült eszközök kisjavítása, a sérültek lehetőleg már az egészségügyi századtól kórházba kerüljenek. Ezért a hadosztály erőinek, eszközeinek nagy részét **dandár tagozatban**, illetve ahhoz közelítve kell hogy működtesse.

Az aktív védelem megköveteli az anyagi készletek mobilitását. Az anyagtároló-kirakó körzetből (ATKK), központi raktárakból történő vételezés - a rendszeresített szállítóeszközökkel - a hadosztály anyagi készletek földre helyezését igényelné, ami viszont az előbbi követelmény teljesülését korlátozná.

Az anyagi-technikai biztosítás előbbi követelmények szerinti végrehajtása - figyelembe véve a meglévő lehetőségeket, feltételeket - szükségessé teszi a hadtest és a hadosztályok **megerősítését**.

A levezetett hadijátékok tapasztalatai, a lefolytatott konzultációk alapján a **hadtest megerősítésül kaphat** 1-1 vontató, szállító, 1-2 egészségügyi zászlóalj, 1-2 sebesültszállító, közúti komendáns századot, 1-2 ATKK-t, egészségügyi-járványvédelmi alegységet.

Az előzőekben már megfogalmazott *autonómia* biztosítása érdekében a megerősítők egy részét - a hadműveletben elfoglalt szerepüknek megfelelő differenciáltsággal - a hadosztályok közvetlen *alárendeltségébe* kell tovább adni.

Ugyanakkor ahhoz, hogy a hadtest ATF-nek is maradjon lehetősége az anyagi-technikai biztosítás befolyásolására, a javítózászlóalj mellett saját kézben kell tartani az egészségügyi, szállító alegységek egy részét, a közúti komendáns alegységet. Ezeket **hadtest anyagi-technikai biztosító csoportként**, a hadtest harctevékenységi körzet hátsó harmadában kell **működtetni**, a hadtest második lépcső, az ellencsapását végző csoportosítás biztosítására, a hadtest közvetlen ellátására, a hadtest gépkocsiutak berendezésére, fenntartására, a váratlan feladatok biztosítására.

A hadosztály **logisztikai dandárát** - figyelembe véve a széles arcvonalat - általában **két irányba** megosztva célszerű működtetni.

A dandár meghatározó állományát a hadosztály védelmének főirányában, a másik részét, mint dandár részleget a védelem másik irányában

célszerű alkalmazni a harcászati zóna hátsó harmadában, a peremvonal-tól mintegy 30-40 km távolságra.

Ez biztosítja a hadosztály szintű anyagi-technikai biztosítást végző erők és eszközök szélességében, irányokban történő megosztását, a harcoló csapatokhoz való közelítését.

**A dandár megosztását természetesen befolyásolja**, hogy milyen és mennyi megerősítő szakalegységet kap a hadosztály, továbbá *a hadosztálynak a hadműveletre létrehozott szervezete*, ami általában eltér a hadrendtől.

A hadtest hadműveleti felépítésében elfoglalt helyétől, szerepétől függően csökkenthető, illetve megerősíthető egymás terhére a két hadosztály. Ezt tovább bonyolítja, hogy a gl.dd-ok szervezete, harci technikai eszköze is eltérő. A logisztikai dandár lehetősége, készlete viszont a hadosztály hadrendjének megfelelő. Így a megerősített hadosztály logisztikai szervezetét *alkalmassá kell tenni a megerősítésként átvett csapatok anyagi-technikai biztosítására is*:

- A csapatkészletet szállítóeszközzel együtt ki kell egészíteni;
- Meg kell erősíteni a javítózászlóaljzat az alkalmazásra átvett, de a hadrendben nem szereplő haditechnikai eszközök javítására alkalmas alegységgel;
- A létszám növekedésnek megfelelően bővíteni kell az egészségügyi biztosítás kapacitását.

### **Az anyagbiztosítás:**

Az anyagbiztosítás tervezését kedvezőtlenül befolyásolja, hogy hiányzik a hadtest szintű ellátási tagozat. Ezt részben ellensúlyozzák a megerősítésül átadásra kerülő ATKK-k és azok anyagi készletei.

Az előzőekben már hangsúlyoztam az ellátási, biztosítási tevékenység harcolókhöz közelítésének szükségességét. Ez igaz az anyagellátásra is, ahol már régebben is alkalmaztuk a tagozat kihagyásos módszert. Ennek érvényesítése még aktuálisabbá vált, a hadtest szintű tagozat hiánya és nagyszámú nemzetgazdasági forrás megléte miatt.

A központi raktárakból, ATKK-ból közvetlenül a hadosztály logisztikai dandár szállíthatja a dandárokhoz a szükséges anyagi készleteket. A kirakó állomások (KÁ) - különösen a hadművelet előkészítésének időszakában - a gl. (hk.) dandárok, fegyvernemi csapatok érdekében működnek. Az anyagellátásra kijelölt nemzetgazdasági forrásokból a logisztikai dandár vagy a harcoló csapatok vételeznek.

Az anyagellátás, az anyagáramlás, a harc során felmerülő igények kielégítése ezzel gyorsabbá válhat.

Azonban ez nem tisztán a felülről lefelé történő ellátás elvének megfelelő *tagozatkihagyásos utánszállítás*. Többnyire inkább közvetlen vételezés, ami elsősorban a hadosztály tagozatban nagy leterheltséget jelent az utánpótló alegységek részére. Enyhíti leterheltségüket, hogy a dandárok közvetlenül is vételezhetnek bizonyos anyagokat KÁ-ról és a nemzetgazdasági forrásokból. Az viszont a dandár szintű ellátási tagozat részére jelent plusz terhet.

Ez az ellentmondás alapvetően abból adódik, hogy törekszünk a közvetlen vételezés lehetőségével *gyorsítani az anyagáramlást*, addig a szervezetek továbbra is a fentről lefelé történő, szakaszos ellátási rendszernek megfelelően kerülnek kialakításra. Egy-egy ellátási tagozat szervezete általában arra alkalmas, hogy az elveknek megfelelően az alsóbb szintű ellátási tagozat részére végezze a szállítást. Ezzel egyidőben a vételezésre már nem biztos, hogy elegendő a kapacitása.

### **A technikai biztosítás:**

A szervezeti változásokkal a csapatszintű javítás feltételei alapvetően megmaradtak, azonban a középjavítást végző szervezetek a felére csökkentek, a központi tagozatban felszámolásra kerültek.

Ezek a változások, lehetőségek a technikai biztosításra *jelentős hatással vannak*:

- Tábori javítószervezeteknél a középjavítás lehetősége csökkent, a kisjavításra korlátozódik;

-A közép- és nagyjavításra váró eszközöket központi vagy nemzetgazdasági javítóüzemekbe kell leadni, aminek vonzata a szállítási kapacitás növekedése;

- A közép- és nagyjavítások átfutási ideje meghaladja a hadműveletek várható idejét, így a csapatok az eszközök visszapótlásával nem számolhatnak.

**Ezeket figyelembe véve a technikai eszközök javításának rendje is módosításra szorul.**

Mivel a zászlóalj logisztikai századánál nincs vontatóeszköz, ezért egy vontatási tagozat kimarad. A zászlóalj javítószakasza a sérülés helyszínén kezdi meg a javítást. A dandár javítószázada javító-vontató csoportokkal segíti ezt a tevékenységet és a helyszínen nem javítható eszközöket a dandár sérült technikai gyűjtőhelyre (STGYH) vontatja. Továbbra is fontos elv marad, hogy a működőképes fegyverzettel rendelkező sérült harci technikát a tüzelőállásban (fedezékben) kell hagyni, hogy tűzerejével részt vegyen a védelmi harcokban.

*A hadosztály javítózászlóaljának hármass feladata lehet:*

- Javító-vontató csoportokkal segít a dandár javítószázadának a vontatásban, a kisjavításban, illetve végzi a dandár műszaki-technikai eszközeinek javítását, mivel a dandárnál ehhez nincs szervezve javító állomány;

- A dandárnál nem, de hadosztály szinten még javítható eszközöket a hadosztály STGY-re vontatja és végrehajtja a javítást;

- A hadosztály szinten nem javítható eszközöket sérült-technika átadó pontokra vontatja (lehetőleg vasúti berakó állomásra), központi javításba történő átadáshoz.

A sérülttechnika átadó pontról az előljáró szállítja (elsősorban vasúton) tovább az eszközöket. Az előljáró központi tagozat vontatózászlóaljai - figyelembe véve az eddig elmondottakat - részben támogatják a hadosztály vontatási tevékenységét, másrészt a nemzetgazdasági és HM bázisokra történő szállítást végzik.

## **Az egészségügyi biztosítás:**

A katonasérültek háborús ellátásának alapelve a rendeltetésszerű kiürítéssel egybekötött szakaszos gyógykezelés. Mivel a sérültek élete a megfelelő időben nyújtott segélytől függ, a gyógyító-kiürítő biztosítás megszervezésében az időtényező különösen fontos szerephez jut. Emiatt kiemelkedő jelentőségű a segélyhelyeknek a sérültek keletkezési helyéhez történő minél közelebbi telepítése, fontos, hogy az első orvosi segély a lehető legközelebb legyen a sérülés színhelyéhez.

E tekintetben a haderőátlakítás az egészségügyi biztosítás feltételeit hadosztály, illetve csapat szinten összességében javítja. A sérültek gyors orvosi ellátás mellett rövidebb idő alatt kerülhetnek *a legmagasabb szintű ellátást nyújtó segélyhelyre, kórházba.*

A **sérültek** már zászlóalj tagozatban első orvosi segélyben (EOS) részesülnek, dandár szinten pedig már szakorvosi segély alkalmazható. A hadművelet során arra a megoldásra kell törekedni, hogy a sérültek lehetőleg **már a dandársegélyhelyről kórházba szállíthatók legyenek.**

A **zászlóalj védőkörletében** keletkezett sérülteket a század sebesültgyűjtő fészkekből, első szaksegély adása után az *egészségügyi szakasz* üríti ki saját eszközeivel, ahol a sérültek életmentő EOS-ben részesülnek.

*Az egészségügyi század szélesebbkörű ellátási feltételei révén a sérültáramlás függvényében életmentő javaslattal szakorvosi segélyt (SZAOS) képes biztosítani. A közvetlen kórházba szállításhoz az egészségügyi zászlóalj és a megerősítésül adott kiürítő erőket célszerű igénybe venni.*

A hadosztály *egészségügyi zászlóalj*, valamint a *megerősítő egészségügyi zászlóaljak* szakorvosi ellátást biztosítanak a hadosztály harctevékenységi körzetében elhelyezkedő csapatok sérültjei részére.

A hadosztály-segélyhelyek leürítéséről, a végleges ellátás helyére történő sérült kiürítésről a *felsőszintű ellátási tagozat* kell, hogy gondoskodjon.



## **Az anyagi-technikai biztosítás vezetése:**

A MH ATFCSF által kiadott szakutasítás tervezet részletesen meghatározza az anyagi-technikai biztosítás vezetésének rendjét. Ennek tartalmi követelményei a haderőátalakítással alapvetően nem változtak. Az előzőekben már jelzett körülmények miatt azonban a hadtest, hadosztály parancsnokságokon az *anyagi-technikai vezetési csoportok* kialakításában, összetételében, telepítésében módosítani szükséges a követelményeket.

A hadijáték során is bebizonyosodott, hogy a jelenlegi szervezeti formában, létszámmal az anyagi-technikai vezetési csoportok tisztán integrált vezetési rendszerben nem működtethetők. Ezért **hadtest szinten** az integrált és szakági vezetés ésszerű ötvözetével **hármastagozódású csoport** lett kialakítva:

### **Állandó munkacsoportok a Harcállásponton (H):**

#### *1.) Anyagi-technikai vezetési csoport (Központ):*

- hadműveleti tervező csoport;
- anyagbiztosítást és szállítást tervező csoport;
- információs részleg.

#### *2.) Technikai biztosítást tervező, koordináló csoport*

#### *3.) Ellátást és szolgáltatást tervező, koordináló csoport, benne:*

- hadtáp és elhelyezési ellátást tervező, koordináló csoport;
- egészségügyi ellátást tervező, koordináló csoport.

A **Tartalék Harcállásponton (TH)** működik az anyagi-technikai vezetés átvételére kijelölt csoport.

*Ideiglenes jelleggel létre lehet hozni:*

- ellenőrző csoportokat;
- az előljáró vezetési pontján települő összekötő csoportot.

Az anyagi-technikai főnökség ideális megosztása H és TH között 76-24 %. A TH-ra a vezetési csoport *kettő lépcsőben* települ ki. Az anyagi-technikai biztosítás megszervezésének, megtervezésének befejezéséig igen szűk létszámmal települ át, hogy megteremtse a működés feltételeit. A tervező munka befejezését követően egészül ki a vezetési csoport. A csoport megnevezése is azt kívánja jelezni, hogy csak a vezetés átvételének biztosítására képes, teljes értékű vezető tevékenységre csak kiegészítés után alkalmas. Létszámuk növelése csak a H-n települő anyagi-technikai vezetési csoport (ATVCS) működőképességének rovására történhet.

**A hadosztálynál** a vezetési csoportok hasonló jellegű megosztására kisebb, dandár szinten pedig külön vezetési csoportok létrehozására nincs ésszerű lehetőség. *Alapvetően szakági vezetést kell megvalósítani.*

Az anyagi-technikai biztosítás megszervezésénél alkalmazandó munkarenden nem kell változtatni, azonban az egyes tevékenységek, kidolgozandó okmányokat és tartalmát kell a lehetőségekhez, a feladatokhoz ésszerűen igazítani.

A változás az, hogy egyes vezetési munkacsoportok munkatérképet nem vezetnek, nem készül önálló okmányként ATF elhatározás, az a parancsnokoknak jelentett és jóváhagyott elgondolás. Nem kell anyagi-technikai parancsot készíteni, illetve a szakcsapatnak harcintézkedést kiadni. A fegyvernemi és szakcsapatok részére önálló szakintézkedés kiadása nem szükséges, *a szakfeladatokat a kiadandó harcintézkedésbe* beolgozva kell meghatározni.

Újszerű a **biztosítási terv**, amely **kettő** önálló nyilvántartott okmányból **kell, hogy álljon**:

- térkép "*...anyagi-technikai biztosítási terv a hadműveletre (harcvétekenységre)*";
- "*Magyarázó jelentés*".

Az okmányok, jelentések, intézkedések kidolgozásánál a hadtest és hadosztály szinten figyelembe kell venni, hogy a *parancsnok nem határozza meg harcintézkedésében az eggyel alacsonyabb szint harcászati felépítését, az alárendeltek alkalmazásának rendjét*. Ugyanakkor az anyagi-technikai biztosítás megtervezéséhez, az anyagi-technikai szakcsapatok

alkalmazási helyének meghatározásához, anyagforrások kijelöléséhez, stb. feltétlenül szükséges *ismerni a hadtestparancsnokságon a dandárok, hadosztálynál a zászlóaljak alkalmazásának rendjét*. Ez különösen fontos a hadtestparancsnokságon, mivel az egyes dandárok között a biztosítás szempontjaiból jelentős eltérés lehet és van (létszám, haditechnikai eszköz, biztosító szakalegységek lehetőségei, stb.).

Ezért a hadosztályparancsnok elhatározásának megismeréséig az *anyagi-technikai biztosításra csak nagybani vagy keret elhatározást lehet hozni*. Az anyagi-technikai főnök szakintézkedéséből több konkrétnak hiányozhat.

Így a hadművelet anyagi-technikai biztosítására kiadásra kerülő 01. számú intézkedés nem jelenti azt, hogy a biztosítás megtervezése befejeződött. Csak a hadosztályparancsnok elhatározását követően lehet azt véglegesíteni, konkrétabbá tenni, ami *újabb szakintézkedés kiadását igényli*.

A tervezés, feladatszabás kettős üteme természetesen igaz lesz az MH Anyagi-Technikai Főcsoportfőnökségre is, az ATKK-k helyét, az egyes KÁ-ra kiszállítandó anyagok fajtáját, mennyiségét csak a hadtest hadműveletének megtervezését követően tudják konkretizálni.

### **Következtetések**

Az eddig leírtakból következtetésként levonható, hogy a haderőátalakítással az anyagi-technikai biztosítás fogalma, tartalma, a végrehajtás elvei, a vezetés rendje nem módosul. A bevezetőben már leírt okok azonban több tekintetben is megváltoztatták *a biztosítás körülményeit, lehetőségeit, feltételeit*:

Az anyagi-technikai biztosítás elvbeiben módosultak a prioritások, illetve egyes elvek érvényesülése erősödött, másoké gyengült.

- Prioritást kapott és erősödött a nemzetgazdasági erőforrásokra való támaszkodás, a rugalmasság, autonómia és a konkrét feladatra történő felkészítés elve;

- Továbbra is megmaradt, de gyengült a fentről lefelé történő ellátás, a szakaszosság elve, erősödött a tagozat kihagyásos ellátás.

Az anyagi-technikai biztosítás *szervezeti feltételei* dandár, hadosztály szinten alapvetően nem változtak, integrálódtak a szakalegységek, amelyek vezetése igényel más módszereket.

A hadtest *ellátási, biztosítási tagozat hiányában* a hadművelet anyagi-technikai biztosítása mindenkor igényli a hadtest folyamatos megerősítését a központi ellátási tagozatból szakalegységekkel, anyagi készletekkel.

Az anyagellátás forrásaiban a tábori ellátó bázisok mellett egyre nagyobb arányt képviselnek a *központi és nemzetgazdasági stacionér* források, amelyekkel az alsóbb szintű (dandár, hadosztály) tagozatok kerülnek közvetlen kapcsolatba.

A haditechnikai eszközök középjavításának többsége a hadműveleti tagozatból áttevődik a központi tagozatba, ami növeli a szállítás volumenét, eszközigényét, szervezettségét. A hadművelet során a *javításba leadott eszközök visszapótlásával* a csapatok nem számolhatnak.

A szervezeti változással a sérültek már *zászlóalj szinten orvosi ellátásban* részesülnek és megnőtt annak lehetősége, hogy a dandársegélyhelyről a sérültek közvetlenül a végleges ellátást biztosító helyre kerüljenek.

Az anyagi-technikai biztosítás *integrált vezetési rendszerét* hadtest és hadosztály parancsnokságon fel kellett váltani a *szakági tervezésen* alapuló vezetéssel, ennek megfelelő anyagi-technikai *vezetési csoportok* kialakításával. A létszámviszonyokhoz igazodva ésszerűsíteni kellett a vezetési okmányokat.

A parancsnoki elhatározás tartalmi sajátosságának megfelelően az anyagi-technikai biztosítás részletes tervezése, a feladatok meghatározása *két lépcsős rendszerben* valósul meg.

Az anyagi-technikai biztosítás ezen új sajátosságait alapvetően a körülmények megváltozása hozta létre. Ez a szükségszerűség viszont az eddigi beidegződéseket félretéve, újszerű gondolkodásra, ésszerűbb megoldások keresésére készítette az anyagi-technikai vezető állományt. Ennek eredményeit figyelembe véve a haderőátalakítás hatását az anyagi-technikai biztosításra összességében hasznosnak ítélem meg. Az újszerű

megoldások ésszerűek, igazodnak a hazai körülmények lehetőségeihez, a hadművelet (harc) megvívásának sajátosságaihoz. Pozitív hatással van a sérültek ellátására, a technikai eszközök gyors helyreállítására, az ésszerűbb tervező, szervező munkára. **A fentiek alapján szükséges az alábbi változtatások végrehajtása a haderőátalakítás további folyamatában:**

- Az eddigi tapasztalatok is igazolják annak szükségességét, hogy *új-ból létrehozásra kerüljön a hadtest szintű biztosítási tagozat*. A hadtest hadműveletének anyagi-technikai biztosítása megerősítő szakcsapatok nélkül nem oldható meg.

- Hadtest- és hadosztályparancsnokság *anyagi-technikai főnökség "M" állománytábláját úgy kell átalakítani, hogy a "TH"-ra is megfelelő létszámú szakállományt lehessen biztosítani*. A "TH"-ra települő részleg vezetésére rendszeresíteni kell az ATF h-i beosztást. Szükséges a szakterületek létszámát úgy növelni, hogy biztosított legyen a nemzetgazdasági erőforrások igénybevételének koordinálása, ezzel kapcsolatos együttműködés megvalósítása és a szakcsapatok vezetése.

A hadosztály és dandár *ellátó alegységek szervezeteit alkalmassá kell tenni az ellátó forrásokkal történő közvetlen kapcsolattartásra is*. A javító-szervezeteknél - elsősorban a zászlóaljknál - a várható szükségletnek megfelelően növelni kell a vontatókapacitást.

A különböző gyakorlaton, hadijátékokon minden vezetési szinten vizsgálni kell a logisztikai szervezetek vezetésének lehetőségeit és ki kell dolgozni az integrált szervezetnek megfelelő vezetési rendszert.

*A haderőátalakítás következményeként az anyagi-technikai biztosítás terén szükségszerűen vagy csak az ésszerűsítés miatt bekövetkezett és várható változásokat a teljesség igénye nélkül összegeztem. Ehhez felhasználtam a hadtestparancsnokságon levezetett törzsgyakorlás, hadijáték tapasztalatait, az anyagi-technikai főcsoportfőnökségen e témában lefolytatott konzultációk, viták eredményeit, a Katonai Logisztika (ATB) c. folyóiratban megjelent cikkeket.*